

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „АГРАРНА ИКОНОМИКА”

Приета от ФС (протокол № 11/ 25.04.2024)

УТВЪРЖДАВАМ:

Приета от КС (протокол №7 /11.04.2024)

Декан:

(Доц. д-р Денка Златева)

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО“

ЗА СПЕЦ: „Бизнес консултиране“; ОКС „магистър“ – дистанционно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5 за СНУ, 6 за ДНДО и СПН

СЕМЕСТЪР: 9 за СНУ, 11 за ДНДО и СПН

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 12 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАБОТЕН ЕЗИК: Български

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	12
в т.ч.:	
• ЛЕКЦИИ	6
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	6
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	228

Изготвили програмата:

1. ....
(доц. д-р Мария Станимирова)

2. ....
(гл. ас. д-р Паулина Иванова)

Ръководител катедра: .....
„Аграрна икономика“ (проф. д-р Теодорина Турлакова)

I. АНОТАЦИЯ

Съвременните условия за участие в стопанската практика и пазарните процеси налагат много добро познаване на всички параметри по проектирането, създаването, поддържането и реализирането на качеството на произвеждания продукт. За тази цел е необходимо съблюдаване на качеството на всички равнища на управление на организацията, постоянен анализ и усъвършенстване на съществуващата система за управление на качеството.

С настоящата учебна дисциплина „Управление на качеството“, студентите от специалност „Бизнес консултиране“ се запознават със спецификите на качеството като обект на управление, в т.ч. качеството на системи, процеси и продукти, както и безопасността на стоките, като елемент на качеството. С изучаването на тази дисциплината студентите от специалността придобиват необходимите теоретични и практически знания, за да могат да:

- познават терминологията отнасяща се към управлението на качеството;
- познават концепциите, подходите и методите за управление на качеството;
- участват при разработването, сертификацията и оценката на системи за управление на качеството;
- познават основни изисквания, свързани с безопасността, към които производителите и търговците, следва да се придържат и др.

Дисциплината „Управление на качеството“ формира умения за: практическо приложение на принципите на съвременната концепция за управление на качеството; избор на адекватни подход (подходи) и методи за управление на качеството в организацията; приложение на процеса на проектиране, сертификация и одит на система за управление на качеството, както и на основни документи в СУК; познаване и практическо приложение на основните стандарти за продукти и процеси.

Изучаването на дисциплината развива основни компетентности, съгласно препоръката на Съвета на Европейския съюз от 22 май 2018 г., сред които водещо място заемат цифровата, личностната и гражданската компетенции.

Дисциплината „Управление на качеството“ има интердисциплинарен характер и се базира на изучаваните в предходните курсове дисциплини „Основни на управлението“, „Маркетинг“ и др.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ
ТЕМА 1. Качеството като икономическа категория и обект на управление	
1.1.	Качество – същност и определение
1.2.	Качеството като обект на управление
1.3	Критерии и показатели за определяне на качеството
ТЕМА 2. Еволюция на концепциите за качеството. Тотално управление на качеството	
2.1	Развитие на концепциите за управление на качеството
2.2.	Ключови изследователи в областта на управлението на качеството и техните концепции
2.3.	Принципи на тоталното управление на качеството (TQM)
ТЕМА 3. Особенности при управление на качеството в областта на бизнес услугите	
3.1.	Същност и специфики на бизнес услугите
3.2.	Критерии при оценка на качеството на бизнес услугите

3.2.	Модел за анализ и оценка на качеството в областта на услугите
3.3.	Методика за анализ и оценка на качеството на услугите SERVQUAL
ТЕМА 4. Подходи за управление на качеството	
4.1	Подходът PDCA и неговата еволюция
4.2.	Системен подход към управлението на качеството
4.3.	Процесен подход в управление на качеството
4.4.	Подход „кайзен“
4.5.	Подход „6 сигма“
ТЕМА 5. Подходът “Реинженеринг” (BPR) в управление на качеството	
5.1	Същност и основни принципи на BPR
5.2.	Видове бизнес процеси
5.3.	Моделиране на бизнес процесите в организацията
5.4.	Етапи на реинженеринг
ТЕМА 6. Подходът „Бенчмаркинг” в управление на качеството	
6.1	Същност на подхода „бенчмаркинг”
6.2.	Видове бенчмаркинг
6.3.	Етапи на приложение на подхода “бенчмаркинг”
6.4.	Пример за приложение на подхода „бенчмаркинг“
ТЕМА 7. Методи за управление на качеството	
7.1.	Базови методи за управление на качеството
7.2.	Метод FMEA (анализ на дефектите и тяхното влияние върху качеството)
7.3.	Метод QFD (разгръщане на функциите на качеството)
7.4.	Статистически методи за контрол при управление на качеството
ТЕМА 8. Управление на разходите за качество	
8.1.	Етапи на формиране и видове разходи за управление на качеството
8.2	Методи за анализ на разходите за качество
ТЕМА 9. Техническо законодателство при международната търговия	
9.1	Технически бариери в международната търговия
9.2.	Развитие на концепциите в европейското техническо законодателство
9.3.	Българско техническо законодателство
ТЕМА 10. Стандартизацията в системата за управление на качеството	
10.1.	Същност на процеса на стандартизация
10.2.	Категории стандарти
10.3.	Процедура по разработване на български национален стандарт
10.4.	Технически комитети по стандартизация – функции и участници
ТЕМА 11. Международни стандарти от серията ISO: 9000	
11.1.	Обект и област на приложение
11.2.	Концептуален модел на ISO 9000:2000
11.3.	Основни стандарти от серията ISO 9000

11.4.	Други специализирани стандарти за системи за управление, съвместими с ISO 9000.
ТЕМА 12. Системи за безопасност на храните	
12.1	Същност и етапи на внедряване на HACCP
12.2	Други специализирани системи, касаещи безопасността на храните
ТЕМА 13. Проектиране, сертификация и одит на система за управление на качеството (СУК)	
13.1	Реализация на СУК – основни етапи
13.2	Принципи, цели и задачи на сертификационния процес
13.3	Основни етапи на процеса на сертификация на СУК
13.4	Одит на СУК
ТЕМА 14. Документация на СУК	
14.1	Значение на документацията на СУК
14.2	Видове документи в системата за управление на качеството – наръчник по качество, процедури, работни инструкции и др.
ТЕМА 15. Международни награди в областта на качеството	
15.1	Европейска награда за управление на качеството (EQA). Модел на бизнес съвършенство (EFQM)
15.2	Награда за качество Малкълм Болдрийдж. Модел Болдрийдж
15.3	Други награди в областта на управлението на качеството

III. МЕТОДИ НА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ¹

Методите на подготовка и провеждане на обучението по дисциплината „Управление на качеството“ включват използването на различните учебни ресурси и дейности, чрез които се осъществява учебният процес в дистанционната форма на обучение:

- *учебни ресурси – електронен учебник, електронно учебно помагало, мултимедийни презентации, файлове, интернет страници, хипервръзки (URL-модул);*
- *учебни дейности – провеждане на електронно базирани учебни занятия чрез използването на софтуер за видеоконферентна връзка по предварително обявено разписание, както и синхронна и асинхронна комуникация с преподавателите, полагане на тестове, подготовка на курсови работи, проекти, изпълнение на задания, обсъждане на теми във форуми и други.*

¹ Методите за подготовка и провеждане на обучение се представят в съответствие с утвърдената Инструкция за разработване на учебна програма за дисциплина в дистанционна форма на обучение на Икономически университет – Варна.

IV. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Практическо задание	1	78
1.2.	Електронен тест	1	60
1.3.	Практическа разработка	1	40
Общо за семестриалното оценяване:		3	178
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит	1	50
Общо за сесийното оценяване:		1	50
Общо за всички форми на контрол:		4	228

V. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Електронни учебни материали по дисциплината „Управление на качеството“, качени в платформата за дистанционно обучение на ИУ – Варна.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Дюкенджиев, Г., Р. Йорданов. Контрол и управление на качеството. Изд.“Софттрейд“, С., 2012.
2. Моллов, П. Качество на храните - регулиране, контрол, управление, Изд. „Матком“, 2013.
3. Блинов, А., Рудакова, О и др. Реинжиниринг бизнес-процесов. Изд. „Юнити-Дана“, Москва, 2010.
4. Недялков, А. Проблеми на качеството в операционния мениджмънт на услугите. РУ „Ангел Кънчев“, Русе, 2012.
5. Сандалски, Б. Международна и европейска стандартизация. Софттрейд, София, 2002.
6. Станимирова, М. Управление на качеството. Изд. „Наука и икономика“, ИУ – Варна, 2015.
7. Станчева, В. и др. Управление на качеството. ЕАД “Бряг принт” Варна, 1995.
8. Стефанов, Н. Управление на качеството-стратегически и оперативни аспекти, подходи и техники. Сиела, София, 2001.

9. Танчев, С. Въведение в теорията и практиката за осигуряване качеството и безвредността на храните. Пловдив: АИ на УХТ – Пловдив, 2002.
10. Танчев, С., Ц. Прокопов. Безвредност на храните – том II. Пловдив: АИ на УХТ – Пловдив, 2002.
11. Български институт за стандартизация: <http://www.bds-bg.org/>;
12. Българска служба за акредитация: <http://www.nab-bas.bg/>;
13. Държавна Агенция за метрология и технически надзор: <http://www.sasm.government.bg/>;
14. Европейски комитет по стандартизация (CEN): <http://www.cenorm.be/>;
15. Европейски комитет по електротехническа стандартизация (CENELEC): <http://www.cenelec.org/>;
16. Европейски институт по телекомуникационни стандарти: <http://www.etsi.org/>
17. Joint FAO/WHO Codex Alimentarius Commission, 1993, Codex Guidelines for the Application of the Hazard Analysis Critical Control Points (HACCP) System, Alinorm 97/13A Appendix II